

Bäste medlem

Den 2 april hölls årsmöte i Svensk-lettiska föreningen. Anita Lackberg och Erik Olsson lämnade det aktiva styrelsearbetet och tackas härmed för det viktiga arbete de lagt ner för föreningen och för Lettlands bästa. Nya i styrelsen är Jan Björklund och Solweig Åshammar. Medlemsavgiften fastställdes till oförändrade 150 kr och med detta Medlemsblad bifogas inbetalningskort.

Efter årsmötesförhandlingarna höll förre Rigaambassadören Hans Magnusson ett anförande om utfallet av aktiviteterna under ”De baltiska ländernas år”, med särskild tyngdpunkt på svenskdagarna som arrangerades i Jelgava, Cesis och Daugavpils.

I Kristi himmelfärdshelgen (24-27 maj) anordnas baltiska kulturdagar på Skansen i Stockholm, se bifogad reklamlapp. Passa på att få lite baltiska intryck de dagarna och, framför allt, se till att dina vänner, bekanta, arbetskamrater m fl tar sig dit och får en försmak av vad de baltiska länderna har att erbjuda.

Föreningen kan konstatera att behovet av information om Lettland alltför är stort i Sverige. Framför allt synes behovet vara stort av korrekt information om vad som händer i Lettland idag. Det krävs inte alltför omfattande källstudium för att konstatera att mycket av det som rapporteras om Lettland i svenska media innehåller en oacceptabelt hög andel direkta felaktigheter eller åtminstone vinklade uppgifter. Som exempel kan nämnas rapporteringen från den 16 mars i år (den årliga minnesdagen för de lettiska legionärerna). Det rapporterades i Dagens eko att legionärerna marscherat till Frihetsstatyn (vilket rent praktiskt inte låter sig göras eftersom statyn är under renovering). Vidare tog man upp angivandet av nationalitetsbeteckningen jude (”Judestämplingen” som man uttryckte sig) i lettiska pass, detta utan att samtidigt informera om att angivelse av etnisk tillhörighet i de lettiska passen tas bort från och med halvårsskiftet i år. För att citera Ülo Ignats, redaktör för den nystartade tidningen Fokus Baltikum ”...om arbetet tidigare mycket handlade om propaganda och biståndsverksamhet, handlar det nu och i ännu högre utsträckning i framtiden om en mer opartisk information i alla former. Det handlar inte om att i alla lägen försvara utsatta länder, utan tvärtom upplysa om såväl positiva som negativa sidor. För att förstärka det positiva och hitta lösningar på problemen.”

Brev från vår hedersmedlem

Till Svensk-lettiska föreningen

Hej! Sent omsider vill jag tacka för den fina utmärkelsen, att bli hedersmedlem i föreningen. Jag blev verkligen stolt! Vi fortsätter att åka med hjälpsändningar som vanligt. Nästa resa blir den 9 maj. Då har vi en turistbuss med oss också. Det är fjärde året. Ca 25 personer åker med och ser hur vi jobbar där borta i Rezekneområdet. Det här är för övrigt vår 50:e resa. Den 21 april är det 9 år sedan vi åkte första gången. Vad många problem man fått stå ut med! Senaste resan i mars var verkligen besvärlig, det började här hemma och fortsatte även sedan vi kommit till Lettland. Ett tag trodde jag att vi skulle få ge upp. Men förhoppningsvis orkar vi några gånger till. Nu har vi fått en annan nyreparerad lägenhet i Malta, så vi måste ju utnyttja den lite också. Framförallt är det en massa både vuxna och barn som väntar på oss.

Förutom ekonomiska problem, har vi nu också problem att få bilar och chaufförer. Den som har ställt upp med bilar tidigare och även kört långtradaren har fått ändrade förhållanden. Den här gången kör han bussen, den är hans, och vi får låna lastbilen.

Jag önskar er en trevlig vår och sommar! Själv får jag hit 40 barn och vuxna från Malta specialinternatskola 3 veckor i juli, som vanligt blir det att laga mat och diska. Men det är värt allt arbete att få hit barnen.

Margit Rapp

Svensk säkerhetspolitik i förändring

AnnMari Lindqvist refererar ett seminarium arrangerat av Folk och Försvar samt Försvarshögskolans strategiska institution den 7 mars 2001 med rubriken

”Är alliansfriheten omodern?”

Riksdagsledamot Håkan Juholt påpekade att idag är gråzonen mellan krig och fred allt större. Idag är det ett lands värde (infrastrukturen bl a) som är det begärliga, ej själva territoriet.

Professor Kristian Gerner menade att alliansfriheten behövdes gentemot Ryssland. Finlands ställning idag är självklar. De baltiska staterna är problemet. 1939-1948 accepterade Sovjet att Finland låg utanför den sovjetiska intressesfären, gränsen för den fick i Finska viken. Han sa vidare att rysskräcken ingår i den svenska identiteten.

Ambassadör Sverker Åström påpekade att den svenska neutralitetsdoktrinen, innefattande ett starkt försvar och alliansfrihet i fred har bidragit till lugn och stabilitet i norra Europa. Men idag är neutralitetspolitiken omodern. Under kalla kriget hade Sverige stort informationsutbyte med USA, vilket hölls hemligt. Vi hade ett starkt försvar och vi bekämpade kommunisterna inom landet i fackförbund mm.

Forskningsledare Robert Dalsjö, FOI: I Sverige uttalas stöd för Baltikum, både av dem som är för fortsatt alliansfrihet och de som är för Sveriges inträde i NATO. Natoförespråkarna har olika synpunkter på när Sverige skall in i NATO;

- Sverige och Finland skall avvakta tills även de baltiska staterna kan gå in,
- Sverige och Finland skall genast gå in i NATO,
- Sverige skall avvakta inträde men hålla liv i norra Europas inträde.

Nästa möte i NATO om nya medlemmar sker om ett år, dvs. våren 2002. För balterna gäller att de antingen släpps in i väst eller också dras de in i den ryska sfären. Baltisk säkerhet kan bygga på europeiskt stöd eller atlantiskt stöd. Sverige vill få in balterna i EU.

Överste Bo Hugemark: Åsikten att Sverige kan fortsätta som "fripassagerare" (= ej med i NATO) men räkna med stöd därifrån, håller inte. Sådan information kan ej nå lägsta nivå – t ex att inte skjuta ner främmande flygplan, som kommer för att hjälpa Sverige. En "fripassagerare" har svårt att påverka hjälpens art (Obs! vi var under NATOs kärnvapenparaply). Den politiska viljan att alltid bistå en fripassagerare kan skifta. Sverige vill at de baltiska länderna får medlemskap i EU och NATO. Ett svenskt NATO-medlemskap skulle underlätta de baltiska ländernas medlemskap. Om det dröjer innan balterna får inträde i NATO borde Sverige vara medlem. Det blir svårt att ta ansvar för baltländernas säkerhet om Sverige inte är medlem. Sverige har en nyckelroll i Östersjöområdet.

Generaldirektör Björn Körlof, styrelsen för psykologiskt försvar: Enligt opinionsundersökningar vill huvuddelen av svenskarna ha alliansfrihet. Hur ser bindningen mellan folkopinion och politisk ledning ut? "Det har ju gått bra hittills med alliansfrihet" anser svenskarna.

Professor Ulf Bjereld, Göteborgs Universitet: Vi tänker mest på vad NATO och Europa anser. Vad tycker vi själva? Folkopinionens inställning har varit stabil = NATO-motståndare. Folkopinionen förbinder NATO med krig. "Ett svenskt medlemskap skulle öka risken för krig. Som medlem risk för att kärnvapen skulle lagras i Sverige" säger opinionen. Idag finns också en EU-skepsis. Svenskarna känner inte heller värdegemenskap med NATOs sydliga medlemmar (spanjorer, italienare).

Pauli Järvenpää, Finland: Sedan 180 år är Sverige och Finland i samma båt säkerhetspolitiskt. Jag (AnnMari) tror att han var för NATO för både Sverige och Finland. Han sade också att NATO under 50 år garanterat vår säkerhet.

Ytterligare några talare förekom och därefter följde en debatt.

Rapport från NGO Baltic Sea Conference i Köpenhamn 24-25 mars 2001

Från vår systerförening Dansk-Lettiska föreningen kom en inbjudan att delta i denna konferens, vilken organiserats på initiativ av Dansk-Rysk vänskapsförening. Konferensen var ett förberedande möte inför den NGO-konferens som CBSS (Östersjöstaternas Råd – ett samarbetsorgan på utrikesministernivå mellan staterna runt Östersjön) inbjudit till i Lübeck i slutet av maj. Till Köpenhamn hade det kommit omkring 120 representanter från olika organisationer. Många från östra Europa: Polen, Kaliningrad, Litauen, Lettland, Estland och S:t Petersburg. Dessutom naturligtvis många danskar. Från Sverige var det jag och en representant aktiv inom Centerpartiet och LRF, som via sina lettiska bekanta fått information om konferensen. Under lördagen fanns också två kvinnor från Svensk-Ryska föreningen i Malmö på plats. Närmare forskning visade att det inte hade skickats inbjudningar till Sverige i någon större omfattning.

Konferensen behandlade fem områden som är aktuella för NGO-samarbete runt Östersjön: Fred och säkerhet, Mänskliga rättigheter och demokratiutveckling, Kulturutbyte, Miljöfrågor och Kvinnofrågor (främst ”trafficing” – könshandel). Dessa behandlades i seminarieform, och inom varje grupp listade man förslag på hur samarbete inom dessa områden bör ske och på vilket sätt NGO behöver stöd från CBSS för detta arbete. Kort sammanfattat kan man väl säga att konferensens budskap är: ”Om ni (regeringarna) stöder oss med ekonomiska bidrag så har vi själva bra kunskaper, goda kontakter och många idéer för att utveckla arbetet inom våra respektive intresseområden.”

En icke oväsentlig del av konferensen var givetvis alla informella kontakter som jag fick möjlighet att knyta. Det är alltid lika roligt att utveckla sitt kontaktnät och få kunskap om andras verksamhet, glädjeämnen och problem.

Information om konferensen i Köpenhamn, inklusive den deklaration som skrevs ihop kan man läsa på <http://www.cbss-ngo.dk/>

Information om konferensen i Lübeck kan man hitta på <http://www.baltinfo.org/>

Den som är intresserad av vilka svenska organisationer som är inbjudna till Lübeck får gärna kontakta undertecknad.

Kerstin Aronsson

Valborgsmässofirande i Riga

Som ett av inslagen i de svenska kulturdagarna i Riga anordnades ett traditionellt svenskt valborgsmässofirande på friluftsmuseet i Riga.

Omkring 200 personer, svenskar och letter, samlades och gick i fackeltåg anförda av en blåsorkester till bålet, som tändes med hjälp av facklor. Sångblad delades ut och alla de traditionella vårsångerna sjöngs. Ett rimmat tal till våren, på både svenska och lettiska följdes av ett kort tal av Sveriges ambassadör i Riga, **Thomas Bertelman**, som avslutade med att utbringa ett fyrfaldigt leve för vår kung på hans födelsedag. Vädret var också traditionellt, lite kylig vind och ett lätt duggregn.

När bålet falnade bjöds alla deltagare att smaka nässelsoppa, knäckebröd och lettiska piroger och ett trevligt minglande uppstod, samtidigt som regnet ersattes av uppsprickande molntäcke, en försmak av den strålande sol och de 26 plusgrader som Riga sedan ståtade med den första maj.

Kerstin Aronsson

Lettlandresa med VM-travarna

I likhet med tidigare år anordnar föreningen VM-travarna i Möklinta en resa till Lettland denna sommar. I år är resan planerad till tiden 19-27 juli. Sista anmälningsdag är den 1 juni. Priset för resan, som går med båt via Kapellskär-Paldiski, är 4.500 kr. Närmare upplysningar och anmälningar till VM-Travarnas ideella förening, Stefan Westerback, Åsgrind 1, 733 75 MÖKLINTA, tel 0224-801 67.

Lettland på internet

Det finns gott om information om och från Lettland på internet. Här följer en lista med smakprov på vad man kan hitta. Kvalitén på dessa informationsställen får var och en bedöma själv.

www.tvnet.lv: samhällsinformation, många länkar till andra adresser.
www.undp.riga.lv/indexe.html: information om UNDP och andra FN-organs verksamhet i Lettland.
www.inyourpocket.com/Latvia/index.shtml: turistinformation
www.latviansonline.com: exilproducerad informations- och reklamsite, många länkar. Man kan prenumerera på ett nyhetsbrev härifrån.
www.balticuniv.uadm.uu.se: nätverk av universitet runt Östersjön, länkar.
www.lettland.nu/ambassad/sv/index.html: information från Lettlands ambassad i Sverige, länkar.
www.folkbildning.net/~latnet/: information från Nätverk Sverige-Lettland, länkar.
www.geocities.com/tuksnesis/livonia/livonia.html: information om liverna och livisk kultur.
www.balticsww.com: nyheter från Lettland och turistinformation.
www.probaltica.org/en/: nätverk för samarbete runt Östersjön.
www.gates96.com/cam/europe/Latvia/Riga/index.html: guide till Riga, för turister
<http://ai2.mii.lu.lv/valoda/sp/indexnn.html>: här finns möjlighet att öva sina kunskaper i lettiska – korsord mm.
www.yourdictionary.com: här kan man hitta ett lettiskt och engelskt lexikon gratis.
<http://latgola.lv/en.shtml>: information om lettisk folkkultur.
www.webshots.com: en sökning på Riga här ger 437 träffar på bilder från staden.
www.virtualriga.com: turistinformation om Riga. Under denna adress kan man gå vidare till www.virtualriga.com/en/webcam/w1.htm och se en bild ut över Basteja bulvaris och Laimaklockan. Bilden uppdateras varje sekund, så det går att få en ögonblicksbild av vädret och livet i Riga just nu.
www.riga800.lv/en/index.asp: information om de aktiviteter som pågår eller planeras inom ramen för Rigas 800-årsjubileum.

Kerstin Aronsson

Baltiska kulturdagar i Stockholm 24-27 maj

En fest för alla blir det på Skansen och i Kungsträdgården under dagarna fyra när Stockholm besöks av framstående musiker, dansare och konsthantverkare från Lettland, Litauen och Estland. Det digra programmet bjuder på godbitar för musikälskare av alla genrer. Pop, rock, folkmusik, jazz och klassisk musik kommer att klinga från olika scener i Stockholm. För den som är intresserad av traditionellt konsthantverk ges tillfälle att med ålderdomliga redskap och med hjälp av mästare pröva på bl. a. linbearbetning, tovning, smycketillverkning och hattillverkning på Bollnästorget. Bröd och andra baltiska läckerheter kan avnjutas och inhandlas på Sollidenplan. Här ges ett axplock ur programmet. Vi har inriktat oss på framträdanden med lettiska artister.

- 24 maj   12.00 **Seglora kyrka.** Ilgi framför mytologiska sånger om solen, månen och stjärnorna.
14.00 **Skansen.** Invigning på Sollidenscenen av Anna-Greta Leijon och kulturministrarna från Estland, Lettland och Litauen. De lettiska grupperna Ilgi, Laiksne och Ceiruleitis uppträder.
- 25 maj   12.00 **Skansen.** Ilgi på Bollnästorgets dansbana.
16.00 **Kungsträdgården.** Ilgi framträder på scenen.
21.30 **Kungsträdgården.** Brainstorm (publikens gunstlingar från fjolårets Melodifestival) uppträder.
Baltiska specialiteter serveras på restauranger!
- 26 maj   13.00 **Skansen.** Ilgi framträder på Sollidenscenen.
14.00 **Seglora kyrka.** Ilgi framför mytologiska sånger om solen, månen och stjärnorna.
- 27 maj   11.30 Folkdansuppvisningar på Tingvallenscenen med bl. a. barnfolkloregruppen Ceiruleitis.
13.00 Avslutningskonsert med stor avslutningsceremoni.

Vi ses på Skansen!

Maija Grinbergs